

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român“, „Foaia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foaia Poporului Român“, „Foaia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Presă română și ofensiva rusă.

— Vreme rea pentru generalul Brusilov. — Monarhia austro-ungară îndură cele mai grele asalturi. —

București, 24 Iunie. — »Adevărul« anunță că vremea rea face ca ofensiva rusă a generalului Brusilov să nu facă noi progrese, căci sînt greutăți în transportul munițiilor.

Ziarul guvernului român »L'Independance Rou-

maine« accentuează că monarhia austro-ungară e aceia care în războiul actual are de suportat povara principală a asalturilor dușmane. Și de data această, monarhia pentru a treia oară are de îndurat lovitura cea mai puternică a celei mai puternice împărății din Ententa.

Rușii nu mai pot înainta în Galizia și Volinia.

Dela cartierul de presă austro-ungar, 24 Iunie. — După o pauză de câteva zile pe frontul galițian a intrat din nou în acțiune trupele generalului rus Scharov, care se luptă pe linia ferată Dubno—Brodi. La nord de Radzivilov o coloană dușmană a ocupat liniile noastre de fortificație, în vreme ce o altă coloană rusă a încercat să înainteze în același timp în direcție la sud-est de Radzivil. Dar asalturile rusești n-au avut nici un succes. S'au înciș lupte corp la corp

în timpul cărora brigada 1-a de gloși a respins cele mai multe și mai grele atacuri rusești. Înaintarea trupelor lui Linsingen n'a putut fi împedecată nici pe ziua de ieri de armata generalului rus Kaledin. Trupele aliate au câștigat teren și în regiunea la răsărit de Lokaczi și în direcția nordică de Lipa. În sectorul Slochod-Stir. rușii au încercat să recucerească pozițiile pierdute, dar n-au reușit în nici una din aceste direcții.

Un important consiliu de miniștri român.

București, 24 Iunie.

Un consiliu de miniștri s'a ținut ieri dimineață acasă la d. Ion Brătianu, președintele consiliului, cu toți miniștrii ce se află în Capitală.

Guvernul s'a ocupat în primul rînd cu chestia aprovizionării țării cu alimentele de prima necesitate, cercetînd mijloacele cum s'ar putea să nu mai persiste criza cărnei, peștei, făinei și celorlalte alimente necesare populației.

Apoi s'a hotărît prohibirea exportului pieilor de oi și altor materii prime necesare pentru confecționarea de îmbrăcăminte pentru clasele rurale.

În special consiliul de miniștri s'a ocu-

cupat cu repatrierea zecilor de mii de străini refugiați pe teritoriul românesc, în urma victoriilor rusești și ocupării Bucovinei de către ruși.

S'au luat dispozițiuni să li se dea de către autoritățile române de la frontieră cele necesare pentru hrană, luîndu-se în același timp față de ei dispozițiunile sanitare, ca să nu contamineze populația românească cu vreo epidemie.

În același timp s'a hotărît ca, cu începere de astăzi ei să fie repatriați în Austro-Ungaria, cu trenuri speciale ce vor circula între Burdujeni și Palanca, fără să fie lăsați a comunica cu populația noastră.

În preajma războiului americano-mexican.

Amsterdam, 24 Iunie. — »Newyork Herald« anunță că Președintele Mexicului Carranza, este decis să grăbească războiul cu Statele Unite. — Dinsul a ordonat mobilizarea trupelor mexicane. Se speră încă că regele Spaniei va mijloci pentru aplanarea conflictului americano-mexican.

Departamentul războiului din Statele-Unite a dispus ca primele 5000 de oameni din trupele de miliție mobilizate în statele centrale și apusan să fie trimise îndată la granița mexicană.

Ministru de externe al Statelor-Unite Lansing a trimis o notă circulară reprezentanților diplomatice a Statelor din America centrală și de sud, în privința conflictului cu Mexic, în care spune că în cazul când războiul între aceste state ar începe, scopul Statelor Unite va fi acela de a se apăra numai contra unei noi invazii mexicane, nu însă de a se amesteca în afacerile interne ale Mexicului.

DIN ROMÂNIA

Partidul războinic contra profesorului Nic. Iorga.

— Din constatările marelui istoric. — »E ceva de făcut, pe care nu-l face nimeni!«

— Țăranul și soldatul român. — Nu se desemnează încă zorii unor succese determinate. —

În una din numeroase trecute ale »Neamului Românesc« profesorul și deputatul Neculaie Iorga, a publicat un articol important, intitulat »Constatare« care a provocat mare senzație în cercurile politice din România.

În acest articol, marele istoric privește lucrurile așa cum se prezintă, fără a se fi lăsat influențat, de dorinți, idealuri și alte preocupări obiective.

Așa ilustrul academician constată între altele:

Sunt firi care pleacă dela dorința lor pentru a fabrica apoi, cu sau fără a-și da seamă, constatări. E totuși mai bine, oricât de personal și de interesant ar fi sistemul, să se plece dela constatările reintririte de dorințele noastre pentru ca ele să ne ajute a discuta soluțiile unei probleme politice.

Situația se prezintă astăzi, netăgăduit, așa cum urmează.

Germania nu poate răzbi după trei luni de luptă, la Verdun. Dar este evident că Franța nu va găsi nici odată puterile care-i trebuie pentru a izgoni pe dușman de pe teritoriul ei.

Cine crede că armatele italiene vor lua drumul Vienei, cum se credea acum un an, se înșală desigur.

Bulgarii, cari au intrat în Macedonia grecească din care regele Constantin e sigur că vor ieși la un gest al Germaniei, nu vor arunca, presupunem, în Mare trupele franco-engleze ale generalului Sarrail. Dar zăbavă de atâtea luni a acestuia de a porni cea mai slabă ofensivă e o garanție că steagul aliaților nu va fâlfâi pe văile Bulgariei.

Au pornit mari mișcări ale trupelor rusești de la granița Basarabiei până la Pripet. Ele câștigă biruințe, ni se spune, contra Austriacilor rămași singuri și lipsiți de regimentele trimise la »cucerirea Italiei«. Se poate, și se poate iarăși ca vre-un nou atac al Germano-Austriacilor să nu treacă granița cea nouă a cuceririlor din 1914. Dar cine contează pe un avânt rusesc capabil de a recuceri tot ce s'a pierdut ori măcar, din partea aceasta austriacă a reînvi zilele din 1914, nu va fi martorul isprăvilor lui.

Flota engleză ar fi fost bătută de flota germană și, oricum, a pierdut câteva din cele mai însemnate unități ale sale. Marea nu este deci numai a englezilor.

Dar flota engleză va continua să apere Anglia și, câtă vreme Anglia e inatacabilă, Germania n'a rezolvit nici prin această latură problema.

Aceste constatări provoacă sentimente deosebite după cum unii și alții sprijină speranțele noastre pe unul sau celălalt din grupele în luptă.

Prețul unui exemplar 6 fileri.

Putem noi oare, după ce am arătat lămurit în ce parte merg toate simpatiile noastre, pe care nici un fapt militar nu le poate schimba, să trăgem cu nepărtinire concluziile? Credem că da.

A fost un timp când ni se cerea concursul, de armate biruitoare cari nu ofereau în schimb garantarea drepturilor noastre naționale.

Apoi am avut, se pare garanțiile dorite, dar de un an de zile căutăm armatele victorioase. Și ele ne trebuie.

Se va zice: politică de lașitate. Orice ovreiaș patriotic știe să califice astfel grija inspirată de cea mai fanatică iubire pentru țară și neam. »Armate victorioase« nu înseamnă armate cari pot duce până la sfârșit biruința fără noi. Nu înseamnă însă nici armate care și cu noi nu pot merge la biruință.

Și să ne înțelegem asupra »biruinței«. Poate fi una care să ducă la o pace de oportunitate care ar lăsa aproape neschimbate hotărârile de astăzi. Ce ne privește pe noi această pace de vreme ce această biruință nu ne folosește deloc? Nouă ne trebuie marile prefaceri.

Dar pentru a se ajunge aici trebuie ca la orizont, să se desemneze măcar zorii siguri ai unor succese determinate.

Până atunci... Până atunci este ceva de făcut. Ceva pe care nu-l face nimeni, dela cei din tâu între guvernânți până la ultimul dintre particulari. Să nu pierdem nici un moment pentru a înmulți și a organiza mijloacele de acțiune ale României.

Dar, afară de țaranul care ară, prășește, și se gătește de seceriș, afară de soldatul incremenit în virfuri de munte ori în corturi de bălți, nu văd în acest tumult de saturnală, dominat de țepetele isterice ale falșului naționalism, nu văd — pe nimeni!

Acest articol a provocat o adincă nemulțumire în cercurile partidului războinic de conducere d-lor Take Ionescu și Nicu Filipescu. Și în cel mai nou organ al lor »Gazeta politică și literară« se îndreaptă următoarele atacuri contra profesorului Nec. Iorga:

D. N. Iorga e un personaj complex. Înainte de 1914, în plină pace europeană, d-sa practică un naționalism arzător. Cuvintele: »sacrificii pentru patrie«, »război de liberare și dezrobire«, formau vocabularul sacru al său. Fusese poreclit »apostolul neamului«. D. N. Iorga a avut grația să ia porecla în renume. Cum a intervenit evenimentele de după 1914, d. Iorga a început s'o scalde. În primul rînd, nu i-a convenit activitatea celor dela »Acțiunea Națională«; în al doilea rînd, nu l'a bucurat avîntul țarei tocmai pentru cauza scumpă d-sale odinioară... Nu-i dădea mâna să faci nici filonemism sau filomaghiarism. D. N. Iorga trebuie să se explice. În fine, s'a explicat. În ultimul număr din »Neamul Românesc«, sub titlul »Constatări, d. N. Iorga publică un articol cam confuz, plin de arguții politice, diplomatice, și strategice prin care își expune vederile d-sale asupra situațiunii internaționale în legătură cu politica pe care trebuie să o urmăm noi.

Astfel, ex-»apostolul neamului« spune că... Franța nu va găsi nici odată puterile care i trebuie pentru a isgoni pe dușman de pe teritoriul ei.

De unde știe d. Iorga asta? Mai departe dăm de următoarea frază:

»Atacul așa zis austriac, dar de fapt german, prin materialul de artilerie întrebuințat nu va pătrunde poate în șesul Italiei...«

D. Iorga habar nu are de situația militară. Tocmai de artileria grea austriacă au uzat germanii la Liège, Namur ca și la Verdun. Iar în ofensiva din Italia, austriacii și-au întrebuințat tot piesele scoase din fabricile Skoda!

Lăsând la o parte aceste »constatări«, lipsite de orice seriozitate, să vedem ce ne spune d. Iorga despre datoria noastră în momentele grave prin cari trecem.

Ce propune d-sa? Intervenția României pentru realizarea idealului național? Neutralitatea eternă? Alipirea de puterile centrale?

D. Iorga cere o victorie decisivă din partea aliaților, fără de care în Europa nu se vor putea întâmpla mari prefaceri.

Cu alte cuvinte rolul României ar fi din cele mai simpliste: mai întâi aliații să obțină victoria hotărâtoare, puterile centrale să fie zdrobite și numai apoi... România va putea intra în

acțiune, spre a se năpusti asupra cadavrelor! Admirabilă concepție!

Politica de lașitate, politica de hiene, politica de sinucidere morală, iată ce recomandă d. N. Iorga! Și abia ne mirăm când, pe deasupra, îndrăznește să vorbească de »tumultul de saturnală, dominat de țepetele isterice ale falșului naționalism«!

D. N. Iorga ori nu pricepe însemnătatea mo-

mentelor pe cari le trăim, ori se face că nu le pricepe. În tot cazul atitudinea d-sale este cu atât mai... stranie cu cât pe vremuri ne-a asurzit tocmai dinsul cu »țepetele isterice ale falșului naționalism«!

D. Iorga a trecut de partea utilitariștilor, de partea acelor cari au stomacul în locul inimii. Să-i fie de bine.

MERSUL RĂZBOIULUI

Comunicatul rus vorbește de cumplitele atacuri germane.

— Rușii câștigă teren în Bucovina, iar forțele germane și austro-ungare recâștigă teren în Volinia. — În Grecia s'a format un guvern favorabil Ententei. — Pe frontul italian trupele austro-ungare câștigă pozițiuni la granița italiană. — Lupte de artilerie și aeroplane pe frontul francez. — Succese turcești în Persia și Caucaz. —

De pe frontul rusesc au sosit următoarele știri pe ziua de 25 Iunie:

În valea Czeremos, rușii înaintează spre Kuti. Altfel nu s'a produs nici o schimbare a situației în Bucovina și Galiția. Contra pozițiilor noastre la sud-est și la nord de Radzivilov, dușmanul a pornit erii numeroase atacuri aprige. A fost pretutindeni respins. Forțele ce stau în luptă sub comanda generalului Linsingen au respins mai departe pe ruși la nord-est de Grochov și la răsărit de Lokaczi. Aci trupele noastre au prins 400 ruși și 4 mitralieze. În sectorul Stochod-Stir au eșuat mai multe contra-atacuri puternice ale dușmanului.

HOFER, mareșal locot.

La armata mareșalului Hindenburg:

La un scurt atac al trupelor germane la Berzina (la răsărit de Bogdanov) am prins 45 ruși, 2 mitralieze și 2 tunuri revolver.

La armata prințului Leopold al Bavariei: La nord-est de Osaritsi, detașamente mai slabe cari au încercat să înainteze spre pozițiile de la canal au fost respinse în mod singeros.

La armata generalului v. Linsingen:

Cu toate repetatele contra-atacuri dușmane, atacurile noastre au progresat la apus și la sud-vest de Luck. Pe frontul Berestecho-Brodi au fost respinse atacuri rusești.

La armata generalului Bothmer nu-i nimic nou de semnalat.

Șeful Statului major

— Comunicatul rus dela 23 Iunie anunță:

Luptele inverșunate la nord de Codovicze pe Stir continuă încă. Satul Gruziatin și-a schimbat de mai multe ori posesorul. Eri după amiază trupele noastre au pătruns în sat, au făcut acolo prizonieri 11 ofițeri și 400 soldați și au capturat 6 mitralieze. Focul aprig al germanilor ne-a silit să părăsim iară satul și împrejurimele. Cu o inverșunare îndârjită luptă nemții în preajma satului Voronezin (8 klm. la nord-est de Kisielin). Sub protecțiunea artileriei lor grele și ușoare ei au atacat de repetate ori. La 20 Iunie tinerile noastre regimente au întreprins în spre seară un atac violent și au silit pe germani să se retragă. Am luat 9 mitralieze și am făcut prizonieri cari aparțin la diferite regimente. În noaptea de 21 Iunie, la 3 dimineața, dușmanul ne-a atacat cu forțe puternice în regiunea satului Cajmioște ce Stochod (25 klm. la nord-est de Voron-

czin). S'a încins o luptă corp la corp. Germanii nu s'au putut menține ci s'au refras în fugă. Au lăsat răniți în mâinile noastre și au pierdut prizonieri, al căror număr nu-i evaluat încă. Lupte aprinse se desfășură în regiunea Kisielin și mai departe la sud. Pe aripa stîngă extremă, trupele noastre au trecut Siretul în urmărirea dușmanului.

Numărul total al prizonierilor făcuți de armata lui Brussilov dela 4—17 Iunie se ridică la 2350 ofițeri și 161.134 soldați, iar prada la 198 tunuri, 130 mitralieze, 189 aruncătoare de mine și bombe, 119 care de munițiuni, 35 reflectoare și un numeros material de război. Numărul prizonierilor și trofeelor de război s'a urcat încă în luptele dela 17—21 Iunie.

Pe frontul Duna, artileria germană bombardează foarte violent regiunea capului de pod dela Uexkull și pozițiile în sectorul la nord de Jakobstadt. În noaptea de 20 Iunie germanii după o bombardare violentă au atacat pozițiile noastre la sud de Smorgon. Dușmanul a reușit să pătrundă în pozițiile noastre dintr'un sector, dar a fost aruncat prin focul nostru de artilerie și prin contra-atacul nostru. În alte părți au eșuat toate încercările de atac ale dușmanului. Aeroplane dușmane au aruncat 40 bombe asupra gării din Voleika. La canalul Oginki au loc lupte de infanterie și un violent duel de artilerie.

Din Balcan au sosit pe ziua de 23 Iunie următoarele știri:

În Grecia lucrurile încep să se desfășure iute și să se clarifice. După ce Zaimis a fost însărcinat de rege cu formarea noului cabinet, s'a dus la ambasada franceză, unde erau adunați reprezentanții Ententei și le-a anunțat că retrăgându-se ministerul Sculudis, el va forma noul guvern, și că acceptă în toate privințele nota Ententei. Răspunsul acesta a avut de urmare că flota Ententei a primit ordinul să părăsească Grecia.

Noul guvern grec va dizolva Camera, va face alegeri noi parlamentare și va ordona demobilizarea completă. În toată Grecia e liniște.

În ședința ultimă a Camerei grecești, Sculudis a anunțat retragerea guvernului. Camera a fost disolvată. până la rezolvarea crizei ministeriale. Zaimis va forma noul guvern, după o înțelegere cu reprezentanții Ententei.

La ambasada greacă din Viena a sosit o telegramă că noul guvern grec s'a și constituit în modul următor:

Prim ministru și ministru de externe: Zaimis; ministrul căilor de comunicație și în mod provizor și ministru de interne: Ph. Negris; ministrul de război și provizor ministru de marină: generalul Callaris. Ministrul economiei naționale: Ph. Kalligas; Ministru de culte: C. Lidorakis; de finanțe: Rhallis; de justiție: Monfeneto.

— Ambasadorul Italiei după nota Angliei, Rusiei, Franței, a predat și el o notă guvernului grec, în care spune că se solidarizează la cererile celor trei puteri protectoare și cere ca demobilizarea armatei grecești să se facă și în sudul Albaniei, ocupat actualmente în mod provizor de Grecia.

— Ambasadorii Ententei au recomandat guvernelor lor să suspende blocada asupra Greciei.

— Scuidis, înainte de a demisiona, a declarat corespondentului lui »Corriere della Sera«: Conștiința mea e liniștită. Nu eu am fost cauza agravării situației. Sint acuzat de părtinire față de germani. Nu mă ocup de gânduri de trădare și nu mi se poate imputa intențiuni războinice față de Ententa. Decretul de demobilizare a armatei, dovedește corectitudinea politicii mele neutrale. Ce voiește dar Ententa? De ce voiește demisiunea guvernului meu? Ori ce guvern care mă va urma, va continua o politică de neutralitate, căci țara nu voiește război.

LUPTELE DIN APUS

— Lupte victorioase pentru germani la Ypern, Messiges și Vaux. — Încă 24 ofițeri francezi și 400 soldați prinși. — Aviatori francezi bombardează orașele germane Karlsruhe, Mülheim, Trier. — 9 aeroplane dușmane doborâte. — *Vot de încredere în guvernul francez.*

Comunicatul german dela 23 Iunie anunță următoarele de pe frontul belgo-francez:

La răsărit de Ipern, a fost zădărnicită o încercare de atac dușman. Acțiuni de patrulare germane la Likons, Lassigny și la ferma Maison de Champagne (la nord-vest de Messiges) am făcut câteva duzini de prizonieri și am capturat câteva mitralieze. Trei atacuri franceze contra tranșeele ce le-am luat la apus de fortul Vaux au fost respinse. La 21 Iunie am făcut acolo prizonieri 24 ofițeri și 400 soldați francezi.

Eri, aeroplanele dușmane au bombardat orașele Karlsruhe, Mülheim (în Baden) și Trier. Avenim să deplîngem o serie de victime din populația civilă. Pagube militare importante n'au putut fi pricinuite.

Atacatorii au pierdut 4 aeroplane, din cări 2 la întoarcere au trebuit să se coboare la Niederlauterbach și la Lembach. Printre aviatorii prinși se află și doi englezi. Celelalte două aeroplane au fost doborâte în lupte aeriene. Locotenentul Hoendorf a doborât al șaselea aeroplan dușman. Pe lângă aceasta, au fost doborâte eri aeroplane dușmane, unul în regiunea Ipern, la răsărit de Hüllich (e al 5-lea aeroplan doborât de locotenentul Mulzer) unul la Lancöv, 1 la Merxheim, 1 la sud-vest de Senheim. Așa că dușmanii noștri au pierdut eri 9 aeroplane. Escadra noastră de aeroplane a bombardat eri depozitele militare dușmane dela St. Pol precum și lagărul dușman și adăposturile la vest și sud de Verdun.

Șeful Statului major

— Camera franceză a votat cu 454 contra 86 voturi o ordine de zi în care se exprimă încredere în guvernul Briand.

În ședința secretă a Camerei franceze, mai mulți deputați au relevat greșelile apărării cetății Verdun, că pierderile franceze la Verdun sint atât de mari, încât Franța nici nu mai poate lua parte la ofensiva generală a Ententei.

— Șapte ședințe secrete a ținut Camera franceză, după cari a urmat o ședință publică, în care s'a votat o rezoluțiune, în care Camera franceză observă:

Deputații francezi s'au putut informa în ședințele secrete de conducerea generală franceză a războiului, și decid să formeze o comisiune directă care cu reprezentanții guvernului să exercite un control salutar a tuturor întreprinderilor ce duc grijă de necesitățile armatei. Ei exprimă încredere în guvern, ca acesta pe temeiul experiențelor trecutului să continue să exercite autoritatea lui asupra tuturor organelor apărării națiunii.

— 11 deputați francezi au plecat Luni pe frontul dela Verdun.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— *Italianii atacă din nou la Doberdo.*

— *Atacuri italiene respinse. — Veneția cu succes bombardată de aeroplane austro-ungare. — Dela începutul războiului Italia era de partea Franței.*

Comunicatul lui Höfer dela 23 Iunie anunță următoarele de pe frontul italian:

Eri, focul de artilerie în sectorul nordic al platoului Doberdo era un timp oarecare foarte violent. Repetate atacuri ale infanteriei dușmane contra pozițiilor noastre la sud-est de Mrzli Vrh au fost respinse. În sectorul Plöcken au început azi dimineață vii lupte de artilerie. Pe frontul Dolomiților a eșuat un nou atac al italienilor pe Eroda del Ancona. Aceiaș soartă au avut atacuri dușmane în regiunea Primolano. În regiunea Ortler trupele noastre au ocupat mai multe culmi dela granița.

Höfer, mareșal-locot.

— În ziarul parizian »La Victoire« Gustave Hervé într'un articol prim, arată că Italia deja dela începutul războiului, era dușmanoasa față de aliații ei.

Selandra s'a bucurat de mari simpatii în Franța. Nu-l vom uita nici odată, că dela prima ora a războiului, ne-a dat astfel de asigurări asupra neutralității Italiei, că n'au fosta liniștea ne-am putut duce trupele din Algeria în Franța.

— Comandantul flotei austro-ungare anunță: La 23 Iunie seara, o grupă de hidroplane austro-ungare au bombardat cu succes pozițiile dușmane dela Montalcone. La 23 dimineață o escadră de aeroplane a bombardat Veneția. În fortul Nicolo Alberoni, în uzinele de gaz, își mai ales în arsenal au căzut bombe grele, pricinuind incendii puternice. Aeroplanele au fost viu atacate, dar s'au întors toate nevătămate.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

Frumoase succese turcești în Persia și Caucaz

Comunicatul turc dela 23 Iunie anunță:

Trupele turcești însărcinate să curețe Persia de sud de dușman, au atacat cu vigoare pe ruși la 21 Iunie, la pasul Paitac, care se află între munți de 1500 metri înălțime. După ce au alungat pe dușman de acolo, l'au urmărit mereu până la localitatea Sermil, 15 km. la răsărit de acest Pas. Dușmanul a avut mari pierderi, după cât se presupune.

În Caucaz, trupele turcești la 22 Iunie dim. într'o luptă de baionetă au ocupat pozițiile rușești la nord de râul Tșorech, am făcut acolo 500 prizonieri, printre cari 5 ofițeri, am capturat 2 mitralieze, corturi și mult material de război.

Daruri generoase în legătură cu războiul

»Banca Ungară« a donat 10.000 cor. pentru scopurile asociației ungare »Frăția de arme«.

— Ducele Tassilo Festetich a dat 10 mii de coroane pentru familiile eroilor ungari căzuți pe câmpul de luptă.

Știrile zilei

Suspendarea repaosului duminical

Citim următoarele în cel mai nou circular a P. S. Sale Episcopul Orășii Mari, dr. Demetra Radu, către întreg clerul diecezan:

Prin circularul nostru LVI. am fost îndemnat odată pe Frățiile Voastre a îndupleca pe poporul credincios prin instrucțiuni acomodată, ca să se folosească de libertatea reclamată de greutățile vremurilor, ca sub durata războiului să poată lucra și în Dumineci și sărbători după ascultarea sf. Liturgii cu toată liniștea sufletului.

Dupăce cauzele cari fac motivată suspendarea repaosului duminical încă n'au încetat, din nou venim a vă îndruma pe Frățiile Voastre ca să stăruiti și pe mai departe a îndemna cu toată stăruință pe credincioși, ca mai ales într'ajutorul acelor cari în urma războiului au rămas lipsiți de brațe muncitoare, să se folosească fără de nici o frică și muștrare de conștiință de această libertate, ca astfel din lipsa de brațe muncitoare nici o palmă de pământ să nu rămână nemuncită, aducându-și aminte de cuvintele D-lui Nostru Iisus Cristos muștrătoare la adresa farizeilor, când a zis: »Au în ziua Sâmbetei nu vei scoate boul (azinul), căzut în fințină«. Și în timpul de față, tocmai așa de grele zile trăim.

Furnizori militari escroci din Oradea Mara osîndiți

Tribunașul din Oradea-Mare, după o dezbateră mai lungă a dat o sentință de condamnare contra femeiei lui Ludovic Weinberg și a compliceilor ei, dr. Emil Adorjân și Leo L. Balogh, cari au încercat să corupă cu peste zece mii de coroane pe locotenentul Walzer, ca acesta să dea o opinie favorabilă pentru furniturile militare a persoanelor sus citate. D-na Weinberg a fost condamnată la 3 ani închisoare și 3000 coroane amendă, dr Adorjân la doi ani și jumătate închisoare și 2500 cor. amendă. Lud. Balogh la un an și jum. închisoare și 1500 cor. amendă.

Un vapor cu călători ruși scufundat în Marea Neagră

Agenția telegrafică rusă din Petersburg, anunță că un vapor de pasageri rus, »Mercur«, care a plecat din Odessa spre Cherson, cu 800 călători, în mare parte elevi și studenți, s'a ciocnit în Marea Neagră de o mină, la 20 de verste departe de Odessa, și în cinci minute întreg vaporul s'a scufundat. 13 bărci plecate în ajutor la locul catastrofei, n'au putut ajunge acolo, din cauză că marea a fost foarte agitată. Mulți călători cari au putut înota, au fost salvați de aceste bărci. Vaporul rus »Potemkin« care a văzut explozia de pe vaporul »Mercur«, de teama de submarine germane, n'a cutezat să se apropie de locul catastrofei pentru a da ajutoare.

Procesul socialistului revoluționar german, Liebknecht

va fi judecat, Mercuri, 28 Iunie, de către tribunașul militar din Berlin. Acuzarea ce i se aduce e: tentativă la trădare în timp de război.

Lipsa de hârtie în Spania,

luând proporții tot mai mari, și-au suspendat apariția șapte ziare zilnice, între cari și mult răspândita foaie »Radical«.

Concursul de vară pentru primiriile la Sf. Teologie, la Seminarul din Oradea mare și la Internatul de băieți din Beiuș

se va ține în acest an la 4 Iulie la reședința Episcopiei din Oradea-Mare.

Recurenții la S. Teologie își vor prezenta Ordinariatului cererea cu testinionul de maturitate, estrasul bisericesc de botez netimbrat și scoala de avere, eventual atestat de paupertate până cel mult în 3 Iulie c. iar în 4 Iulie dim. la 7 oare se vor supune vizității medicale în Seminarul domestic.

Toți clericii primiți la Oradea, deci și cei noi vor aduce cu sine didactul de 25 cor. pretins la facultatea teologică de rit latin, fără de care nu se vor putea inserie, deci nici primi în Seminar. Studiile manuale fiecare cleric are să și-le procure din mijloacele sale, căci institutul mai mult nu se angajează a li procura fără de prealabilă depunere a prețului lor.

La Seminarul domestic taxa de întreținere pentru elevii școalelor medii, cu toate greutatea timpurilor de față pe anul 1916—17 e fixată numai la 400 cor. la an și adausul de scumpete la 10 cor. de fiecare lună. Adausul de scumpete au să-l plătească toți deopotrivă, deci și cei primiți eventual gratis.

În aceste taxe nu se cuprind însă banii pentru vestiminte, căci institutul nu se vede în poziția, de a putea da vestiminte în anul 1916—17. Prin urmare pentru acest an, părinții sau susținătorii elevilor se vor îngriji înșiși de a prevedea pe băieții, cu toate hainele de lipsă.

Taxa de întreținere, precum și adausul au să se plătească totdeauna înainte și anume taxa în 2 părți egale la 1 Sept. și la 1 Februarie, ori cel mult în 4 rinduri: 1 Sept., 1 Dec., 1 Febr. și 1 Maiu. iar adausul de scumpete cel puțin în fiecare 1 a lunii sau deodată înainte de pe mai multe luni împreună cu taxa.

Toți elevii, deci și cei ce au avut și până acum fundatie ori favor, au să-și reînnoiască cererile, altcum fundatiunea ori favorul se va da numai acelor, ai căror cereri vor fi prezentate Ordinariatului până în 3 Iulie a. c.

La Internatul Pavelian de băieți în Beiuș taxa de întreținere pentru anul școlastic 1916—17, fără de vestiminte e fixată la 400 cor. la an și adausul de scumpete la 15 cor. de fiecare lună.

La Internatul Pavelian de fetițe în Beiuș taxa de întreținere pe anul 1916—17 e fixată numai la 370 cor. la an și 10 cor. adaus de scumpete de fiecare lună; dar cu observarea, că spre a le putea da și uniformă, părinții pe lângă taxa vor avea să mai adauge la an câte 20 cor. pentru fiecare elevă.

Terminul de primire e 1 August c. Cererile au să intre la Ordinariat până în 31 Iulie c. înzestrate cu testinionul școlastic de pe clasă și emergătoare; cartea de botez; atestat medical și certificat de revaccinare; atestat de avere sau de paupertate.

La Internatul preparandial taxa întreagă de întreținere s'a stabilit la 360 cor. anual și adaus de scumpete pe fiecare lună.

În schimbul unor servicii de caritate vor fi prevăzuți gratuit cam 10—12 elevi; alții vor fi împărțâși de binefacerile Mensei, ce poartă numele P. S. Episcopul Orăzii Mari, având a întregi din al lor restul până la suma anuală de 360 cor. și a plăti adausul de scumpete; afară de aceasta se prevede și reduceri moderate de taxa după împrejurări.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Cultura actorilor români

Fostul director general al Teatrelor, d. G. Diamandy, a publicat în »Noua Revistă Română« un articol în care se fac unele constatări cu privire la pregătirea culturală a actorilor noștri.

D. Diamandy pleacă dela unele observațiuni făcute la examenele claselor de declamație dela conservatorul din București.

»Chiar și elevii din anul al III-lea sunt incapabili să formuleze o idee, fie măcar și aproximativ. Cuvintele sunt întrebunțate fără rost sau cu alt înțeles. Prea ades, elevii exteriorizează o cugtare, în mod uimitor de trivial. Astfel la întrebarea: »Ce e o fabulă?« pusă unei eleve care dădea examenul de absolventă, s'a primit răspunsul: »este o ceea în care animalul vorbește«, la întrebarea »ce este un dialog?« răspunsul a fost: »este atunci când vorbesc mai mulți«. Constatările acestea nu sunt, de sigur din cele mai multumitoare. Actorul, ca ori ce artist, trebuie să fie un om perfect cult, un om care să stăpânească mai ales noțiunile în legătură cu arta sa, și tocmai acest lucru nu se observă la acei candidați citați de d. G. Diamandy, care defineau fabula »o cee« și »dialogul« o vorbire între mai mulți.

Deci o primă condiție care se degajează din aceste constatări cu privire la cultura actorilor, este că nu ar trebui să aibă acces în Conservator, decât elevii absolvenți ai liceului complet. Situația de altfel din ce în ce mai bună a actorilor la noi, va fi, un îndemn ca cei mai buni dintre absolvenții liceelor noastre să nu evite o carieră, care până mai ieri, era foarte puțin vrednică de dorit, dar azi este o profesiune respectată, rentabilă și independentă.

Și o altă concluzie ce se poate deriva din constatările cu privire la cultura actorilor noștri, este că odată intrați în școale, elevii ar trebui să urmeze cursuri mai sistematice, și cu o legătură mai strânsă cu întreaga cultură.

D. G. Diamandy propune: »Conservatorul trebuie să aibă un învățământ aparte, în care să se predea istoria, literatura română, și străină, estetica, mitologia, tehnica scenei, scrima, gimnastica, cum și elemente de desen, cunoștințe de istoria costumelor, a arhitecturii, a muzicii, etc.«

Acestui program nu i se poate aplica doctonul »qui trop embrasse mal entreint«, căci cunoștințele multe indicate în el sunt strâns legate între ele, și toate fac parte din sfera artei actoricești. Știm de altfel că de câțiva ani în organizarea conservatorului de declamație s'au făcut progrese, și că s'a introdus cursul pe care îl face poetul Moldoveanu, cu privire la istoria artei dramatice. Dar ne unim cu d. Diamandy cerând nu cursuri incidentale, ci o serie bine organizată, făcută de specialiști-profesori. Numai așa școala cea mare, în care se formează artiștii de mâne va putea servi cu ade-

vărat scopul pentru care a fost creată.

Dar cunoaștem obiecția: »Oare azi nu avem actori cari puteau sta cu cinste alături cu cei mai buni din apus? Cine oare i-a format, dacă nu critica-tul conservator de declamație?« Obiecția, formulată ca întrebare, are un răspuns: Actorii eminenti cari îi avem s'au format cu dela ei putere și prin ei. Marile talente n'au nevoie de multe îndrumări pentru a putea să-și găsească drumul cel drept, și cel sigur. Dar după cum faptul că Darwin deși n'a fost licențiat ori doctor în științele naturale, nu l'a împeditat a fi cel mai mare zoologist al lumii, — dar nici pentru aceasta Statele n'au desființat facultățile, pentru că Darwin n'a avut nevoie de ele, tot astfel »si licet est componere magna cum parvis«, prezența câtorva mari actori, formați prin ei înșiși, nu poate să ne facă a ne desinteresa de școala de declamație, — de școala atât de necesară tuturor actorilor, ce n'au prin ei intuiția și instinctul artei neșovăitoare.

O reformă a Conservatorului nostru nu este astfel lipsită de interes, și nici n'ar fi prematură.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțu.

Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

Pentru Părinți!

La încheierea anului școlar părinții, cari nu pot lăsa copiii lor la studii, ci îi dau pe la meserii, comerț și alte locuri, nu pot ști dela sate, că unde anume să-și trimeată copiii lor la învățătură, astfel mă voi interesa eu de această cauză și din bunăvoință voi da părinților informații, având numai a se alătura mărcii poștale pentru răspuns. Până acum sunt locuri la următoarele meserii: măsar, brutar, tinichigiu, călțunar, compactor, croitor, tăbăcar. La comerț: băcănie, sticlărie, manufactură, ferărie, pielărie.

Totdeauna subscrisul se recomandă și ca mijlocitor la cumpărarea și vânzarea de case, pământuri, vii, grădini, prăvălii și altele.

Pentru orice informații este a se adresa cu încredere la Nicolae Jugănar, Lugos, str. Tunei nr. 6.

Dela administrația »Foaia Poporului Român«, Budapest, VII., Ilka-utca 36, se poate comanda următoarele:

Cântece din războiu

(carte din 96 pagini), cuprinde cele mai noi cântece din războiu, intitulate

Epistolia Domnului

(carte legată) cu porto poștal 45 fileri.

Visul Maicii Domnului

(carte legată) cu porto poștal 45 fileri.

Harta Europei

cea mai nouă ediție, care cuprinde toate țările învrăjbite, fiecare țară separat colorată costă 1.50 cor., plus 10 fileri porto poștal.